o‘zlashtirish darajasini aniqlash maqsadida 30 ta test savollari berish orqali Moodle (http://dl.urdu.uz) tizimida baholanadi.

Yakuniy nazorat turini o‘tkazish ushbu shakli kafedra tomonidan belgilanadi.

XI. TALABALAR BILIMINI BAHOLASH MEZONLARI

Talabalarning bilimi quyidagi mezonlar asosida:

– talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda — 5 (a’lo) baho;

– talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda — 4 (yaxshi) baho;

– talaba olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega deb topilganda — 3 (qoniqarli) baho;

– talaba fan dasturini o‘zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

XII. FOYDALANILADIGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

Asosiy adabiyotlar	
1.	Saidov A.X. Xalqaro ommaviy huquq. Darslik.– T.: TDYU nashriyoti, 2023-y.
2.	Mamatkulov A.M. Xalqaro huquq. Tashkent 1997.
3.	Saidov A.X. Xalqaro huquq. Darslik. –T.: Adolat 2001. -360 b.
4.	L.Lukashuk, A.Saidov. Xozirgi zamon xalqaro xuquqi nazariyasi. T.: Faylasuflar jamiyati, 2007
5.	A.X. Saidov, G.Z. Inomdjonova, A. Mamatkulov. Xalqaro ommaviy huquq bo‘ycha o‘quv dasturi. Xalqaro huquqshunosga yordam. III nashr. Toshkent 2000.
6.	O‘zbekiston Respublikasi va Inson huquqlari bo‘yicha xalqaro hartnomalar. T. Adolat. 2002 yil.7-bet.
Qo‘shimcha adabiyotlar	
1.	Diplomatik va konsullik huquqi. Yuldasheva G. Darslik T-2024
2.	BMT xalqaro sudi va xalqaro jinoyat sudi savollar va javoblarda. Miruktamova F. O`quv qo`lanma T-2024

Elektron ta’lim resurslari

1. http://www.president.uz – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti portali.
2. http://www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumati portali.
3. http://www.xs.uz – “Xalq so‘zi” gazetasi sayti.
4. https://www.lex.uz/classifiers/7658 – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlar milliy bazasi sayti.

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ABU RAYHON BERUNIY NOMIDAGI URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»
Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti rektori v.v.b
____________ prof. S.U.Xodjaniyozov
“29” 08 ______ 2025 yil

“XALQARO OMMAVIY HUQUQ”
FAN DASTURI
(2025-2026 o‘quv yili 2 kurs)

Bilim sohasi:	400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	420 000 - Huquq
Bakalavriat yo‘nalishi:	60420100 – Yurisprudensiya

Urganch 2025

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti Kengashining 2025 yil ___ avgustdagi ___ - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'quv ishlar bo'yicha prorektor **S. U. Xodjaniyazov**

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i: **G'. R. Matlatipov**

Mazkur fan dastur "Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar" fakulteti Kengashining 2025 yil "___" ______dagi yig'ilishida muokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan (№ -sonli bayonnoma)

Ijtimoiy- iqtisodiy fanlar fakulteti dekani : **I.S.Abdullayev**

Mazkur fan dastur Huquq kafedrasining 2025 yil "___" ______dagi yig'ilishida muokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan (№ -sonli bayonnoma)

Huquq kafedrasi mudiri: **U.Q. Hajiyev**

Fan/modul kodi XOH1305		**O'quv yili** 2025-2026	**Semestr** 3	**ECTS – Kreditlar** 5
Fan/modul turi Majburiy		**Ta'lim tili** O'zbek		**Haftadagi dars soatlari** 4
1.	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	XALQARO OMMAVIY HUQUQ	60	90	150

I. FANNING MAZMUNI

O'zbekiston Respublikasida pedagoglarni tayyorlashda ta'limni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor vazifalaridan biriga aylandi. Yangicha islohotlar olib borilayotgan Yangi O'zbekistonni qurish uchun tinmay izlanishlar olib borilayotgan bir paytda yuridik soha rivojida ham bevosita yangilik va o'zgarishlar qilinishi aynan zaruratdir. Shunga asosan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 9-yanvardagi PF-5618-sonli "Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi hamda 2020 yil 29-apreldagi PF-5987-sonli "O'zbekiston Respublikasida yuridik ta'lim va fanni tubdan takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmonlari, shuningdek O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022 yil 16-maydagi 259-sonli "2022-2023-yillarda jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish bo'yicha chora-tadbirlar Dasturini tasdiqlash to'g'risida"gi Qarori qabul qilingan.

Ushbu fan dasturi bo`lajak pedagoglarni xalqaro huquqqa doir bilim va ko'nikmalarni egallash va olgan bilimlarni amaliyotga qo'llay olish masalalarini ham yoritadi. Bu, albatta, keng qamrovli pedagog kadrlar tayyorlash sifatini yanada oshirishga olib keladi.

Fanni o`qitishdan maqsad – talabalarda xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi, xalqaro huquq manbalari, xalqaro huquq sub'ektlari, xalqaro huquq tamoyillari, xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon, xalqaro huquqda aholi, xalqaro huquqda javobgarlik haqidagi ilmiy tushunchalarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarda xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi, xalqaro huquq manbalari, xalqaro huquq sub'ektlari, xalqaro

huquq tamoyillari, xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon, xalqaro huquqda aholi, xalqaro huquqda javobgarlik haqidagi umumnazariy bilimlarni o'rgatishdan iborat.

II. ASOSIY NAZARIY QISM (MA`RUZA MASHG`ULOTLARI)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I-modul. Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni.

Fanning nazariy asoslari.

1-mavzu. Xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi.

Xalqaro huquqning paydo bo'lishi va tushunchasi. Xalqaro huquq ob'ektlari, xalqaro munosabatlar. Xalqaro huquq funksiyalari, muvofiqlashtiruvchi funksiya, tartibga soluvchi funksiya, ta'minlash funksiyasi, vuhofaza funksiyasi. Xalqaro huquqning rivojlanish tarixi, eng qadimgi xalqaro shartnomalar, xalqaro huquq tizimi.

2-mavzu. Xalqaro huquq manbalari.

Xalqaro huquq normalari tushunchasi. Xalqaro huquq tomonidan tartibga solinadigan xalqaro munosabatlar. Xalqaro-huquqiy institut. Xalqaro huquq manbalari tushunchasi. Xalqaro huquqning asosiy manbalari. Xalqaro odatlar. Zamonaviy xalqaro huquqning manbai. Xalqaro tashkilotlarning Rezolyusiyalari.

3-mavzu. Xalqaro huquq sub'ektlari.

Xalqaro huquq sub'ekti tushunchasi. Davlat — xalqaro huquqning asosiy sub'ekti. Xalqaro-huquqiy tan olish. Davlatlarning huquqiy vorisligi. Davlatga o'xshash tuzilmalar — xalqaro huquq sub'ekti. Millatlar va xalqlar — xalqaro huquq sub'ektlari sifatida. Xalqaro tashkilotlar — xalqaro huquq sub'ekti sifatida.

4-mavzu. Xalqaro huquq tamoyillari.

Xalqaro huquq tamoyillari tushunchasi va o'ziga xos xususiyatlari. Davlatlarning suveren tengligi tamoyili. Kuch ishlatmaslik va kuch bilan taxdid qilmaslik tamoyili. Davlat chegaralarining daxlsizligi tamoyili. Davlatlarning hududiy yaxlitligi tamoyili. Xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etish tamoyili. Davlatlarning ichki ishlariga aralashmaslik tamoyili. Inson huquqlarini hurmat qilish tamoyili. Xalqlar va millatlarning o'z taqdirini o'zi belgilashi tamoyili. Davlatlarning xalqaro hamkorlik tamoyili.

5-mavzu. Xalqaro huquqda hudud va boshqa maydonlar.

Xalqaro huquqda hudud tushunchasi va turlari. Davlat hududining huquqiy maqomi. Davlat chegarasi tushunchasi va turlari. Hududiy nizo. Qurolsizlantirilgan va betaraf (neytral) hududlar. Antarktikaning xalqaro-huquqiy maqomi.Yevropa mamlakatlari davlat va huquq shakllari tushunchasi va uning tarkibiy elementlari.

6-mavzu. Xalqaro huquqda aholi.

Xalqaro huquqda aholi tushunchasi. Xalqaro huquqda fuqarolik. Fuqarolikka ega bo'lish va uni yo'qotish usullari. Ikki fuqarolik va fuqarosizlik. Xalqaro huquqda qochoqlar. Chet el fuqarolarining huquqiy maqomi. Davlatga kirish va chiqib ketish tartibi. Siyosiy boshpana tushunchasi va uning berilishi oqibatlari/

7-mavzu. Xalqaro huquqda javobgarlik

Xalqaro huquqda javobgarlik tushunchasi, turlari va shakllari. Xalqaro-huquqiy javobgarlikning kelib chiqish asoslari va uni amalga oshirish. Xalqaro jinoyat tushunchasi va xalqaro jinoyat sodir etgan jismoniy shaxslarningjavobgarligi. Xalqaro jinoyat sodir etgan xalqaro tashkilotlarning javobgarligi.

8-mavzu. Xalqaro shartnomalar huquqi

Xalqaro shartnomalar huquqi tushunchasi va manbalari. Xalqaro shartnoma tushunchasi, ob'ekti va maqsadi. Xalqaro shartnomalarni tasniflash(klassifikatsiyalash). Xalqaro shartnoma shakli, tuzilishi va nomi. Xalqaro shartnomalarning bekor qilinishi va harakatining to'xtatilishi. Xalqaro shartnoma ijrosini ta'minlash usullari.

9-mavzu. Diplomatik va konsullik huquqi

Diplomatik huquq tushunchasi, tizimi va manbalari. Diplomatik vakolatxonaning funksiyasi, tarkibi, va uning xodimlarining immuniteti, imtiyozlari va imkoniyatlari. Konsullik huquqining tushunchasi va manbalari. Konsullik muassasalari va ular xodimlarining immunitet va imtiyozlari.

10-mavzu. Xalqaro tashkilotlar huquqi

Xalqaro tashkilotlar tushunchasi va tasnifi. Xalqaro tashkilotlarning huquqlari, vakolatlari va funksiyalari. Birlashgan Millatlar Tashkiloti organlarining roli va tizimi. Mintaqaviy xalqaro tashkilotlar. Evropada Xavfsizlik va Hamkorlik Tashkiloti. Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi.

11-mavzu. Inson huquqlari sohasida xalqaro hamkorlik

Xalqaro huquq va inson huquqlari. Inson huquqlariga oid xalqaro standartlar. Inson huquqlari sohasidagi xalqaro hujjatlarning umumiy tavsifi. Inson huquqlari sohasida davlatlararo hamkorlikning rivojlanish tarixi. Inson huquqlari sohasida davlatlararo hamkorlik tartiblari va mexanizmlari.

12-mavzu. Xalqaro iqtisodiy huquq

Xalqaro iqtisodiy huquq tushunchasi. Iqtisodiy munosabatlarni xalqaro-huquqiy tartibga solish. Xalqaro iqtisodiy munosabatlar sohasida xalqaro tashkilotlar ishtiroki. Xalqaro iqtisodiy huquq normalari shakllanishi va qabul qilinishi

xalqaro tashkilotlar rezolyusiyalari, shuningdek, Xalqaro konferensiyalar va yig'ilishlarda qabul qilingan hujjatlar.

13-mavzu. Xalqaro ekologiya huquqi

Xalqaro ekologiya huquqi tushunchasi. Xalqaro ekologiya huquqi manbalari va tamoyillari. Xalqaro ekologiya tashkilotlari. Dengiz muhitini xalqaro-huquqiy muhofaza qilish. Atmosfera va er yaqinidagi kosmik fazoni muhofaza qilishni xalqaro-huquqiy tartibga solish. Hayvonot va o'simlik dunyosini muhofaza qilishni xalqaro-huquqiy tartibga solish.

14-mavzu. Xalqaro havo huquqi

Xalqaro havo huquqi tushunchasi va tamoyillari. Xalqaro havo qatnovini huquqiy tartibga solish. Xalqaro fuqarolik aviatsiyasi Tashkiloti (IKAO). Xalqaro kosmik huquq tushunchasi va manbalari. Kosmik fazodan harbiy maqsadda foydalanishning cheklanishi. Xalqaro kosmik huquqda javobgarlik. Kosmik fazoni tadqiq etish va undan foydalanish borasidagi xalqaro hamkorlik.

15-mavzu. Xalqaro nizolarni hal etishning xalqaro-huquqiy vositalari

Xalqaro nizo tushunchasi. Xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etish tamoyilining yuridik tabiati. Xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etish vositalari. Xalqaro tashkilotlarning xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etishdagi o'rni.

Ma'ruza mavzularining soatlar bo'yicha taqsimlanishi

№	Ma'ruza mavzulari	Dars soatlari hajmi
	3-semestr	
1.	Xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi	2
2.	Xalqaro huquq manbalari	2
3.	Xalqaro huquq sub'ektlari.	2
4.	Xalqaro huquq tamoyillari.	2
5.	Xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon	2
6.	Xalqaro huquqda aholi	2
7.	Xalqaro huquqda javobgarlik	2
8.	Xalqaro shartnomalar huquqi	2
9.	Diplomatik va konsullik huquqi	2
10.	Xalqaro tashkilotlar huquqi.	2
11.	Inson huquqlari sohasida xalqaro hamkorlik	2
12.	Xalqaro iqtisodiy huquq	2
13.	Xalqaro ekologiya huquqi	2
14.	Xalqaro havo huquqi	2
15.	Xalqaro nizolarni hal etishning xalqaro-huquqiy vositalari	2
	Jami	**30**

III. SEMINAR MASHG'ULOT MAVZULARI MASHG'ULOTLAR

Seminar mashg'ulot mavzulari mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimini oshirish, masalalar yechish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi. Mashg`ulotlar faol interaktiv meto`dlar yordamida o`tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo`llanilishi maqsadga muvofiq.

Seminar mashg'ulot mavzularining soatlar bo'yicha taqsimlanishi

№	Seminar mashg'ulot mavzulari	Dars soatlari hajmi
	3-semestr	
1.	Xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi	2
2.	Xalqaro huquq manbalari	2
3.	Xalqaro huquq sub'ektlari.	2
4.	Xalqaro huquq tamoyillari.	4
5.	Xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon	2
6.	Xalqaro huquqda aholi	2
7.	Xalqaro huquqda javobgarlik	2
8	Xalqaro shartnomalar huquqi	2
9	Diplomatik va konsullik huquqi	2
10	Xalqaro tashkilotlar huquqi.	2
11	Inson huquqlari sohasida xalqaro hamkorlik	2
12	Xalqaro iqtisodiy huquq	2
13	Xalqaro ekologiya huquqi	2
14	Xalqaro havo huquqi	2
15	Xalqaro nizolarni hal etishning xalqaro-huquqiy vositalari	2
	Jami	**30**

huquq tamoyillari, xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon, xalqaro huquqda aholi, xalqaro huquqda javobgarlik haqidagi umumnazariy bilimlarni o'rgatishdan iborat.

II. ASOSIY NAZARIY QISM (MA`RUZA MASHG`ULOTLARI)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I-modul. Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni.

Fanning nazariy asoslari.

1-mavzu. Xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi.
Xalqaro huquqning paydo bo'lishi va tushunchasi. Xalqaro huquq ob'ektlari, xalqaro munosabatlar. Xalqaro huquq funksiyalari, muvofiqlashtiruvchi funksiya, tartibga soluvchi funksiya, ta'minlash funksiyasi, vuhofaza funksiyasi. Xalqaro huquqning rivojlanish tarixi, eng qadimgi xalqaro shartnomalar, xalqaro huquq tizimi.

2-mavzu. Xalqaro huquq manbalari.
Xalqaro huquq normalari tushunchasi. Xalqaro huquq tomonidan tartibga solinadigan xalqaro munosabatlar. Xalqaro-huquqiy institut. Xalqaro huquq manbalari tushunchasi. Xalqaro huquqning asosiy manbalari. Xalqaro odatlar. Zamonaviy xalqaro huquqning manbai. Xalqaro tashkilotlarning Rezolyusiyalari.

3-mavzu. Xalqaro huquq sub'ektlari.
Xalqaro huquq sub'ekti tushunchasi. Davlat — xalqaro huquqning asosiy sub'ekti. Xalqaro-huquqiy tan olish. Davlatlarning huquqiy vorisligi. Davlatga o'xshash tuzilmalar — xalqaro huquq sub'ekti. Millatlar va xalqlar — xalqaro huquq sub'ektlari sifatida. Xalqaro tashkilotlar — xalqaro huquq sub'ekti sifatida.

4-mavzu. Xalqaro huquq tamoyillari.
Xalqaro huquq tamoyillari tushunchasi va o'ziga xos xususiyatlari. Davlatlarning suveren tengligi tamoyili. Kuch ishlatmaslik va kuch bilan taxdid qilmaslik tamoyili. Davlat chegaralarining daxlsizligi tamoyili. Davlatlarning hududiy yaxlitligi tamoyili. Xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etish tamoyili. Davlatlarning ichki ishlariga aralashmaslik tamoyili. Inson huquqlarini hurmat qilish tamoyili. Xalqlar va millatlarning o'z taqdirini o'zi belgilashi tamoyili. Davlatlarning xalqaro hamkorlik tamoyili.

5-mavzu. Xalqaro huquqda hudud va boshqa maydonlar.
Xalqaro huquqda hudud tushunchasi va turlari. Davlat hududining huquqiy maqomi. Davlat chegarasi tushunchasi va turlari. Hududiy nizo. Qurolsizlantirilgan va betaraf (neytral) hududlar. Antarktikaning xalqaro-huquqiy maqomi.Yevropa mamlakatlari davlat va huquq shakllari tushunchasi va uning tarkibiy elementlari.

6-mavzu. Xalqaro huquqda aholi.
Xalqaro huquqda aholi tushunchasi. Xalqaro huquqda fuqarolik. Fuqarolikka ega bo'lish va uni yo'qotish usullari. Ikki fuqarolik va fuqarosizlik. Xalqaro huquqda qochoqlar. Chet el fuqarolarining huquqiy maqomi. Davlatga kirish va chiqib ketish tartibi. Siyosiy boshpana tushunchasi va uning berilishi oqibatlari/

7-mavzu. Xalqaro huquqda javobgarlik
Xalqaro huquqda javobgarlik tushunchasi, turlari va shakllari. Xalqaro-huquqiy javobgarlikning kelib chiqish asoslari va uni amalga oshirish. Xalqaro jinoyat tushunchasi va xalqaro jinoyat sodir etgan jismoniy shaxslarningjavobgarligi. Xalqaro jinoyat sodir etgan xalqaro tashkilotlarning javobgarligi.

8-mavzu. Xalqaro shartnomalar huquqi
Xalqaro shartnomalar huquqi tushunchasi va manbalari. Xalqaro shartnoma tushunchasi, ob'ekti va maqsadi. Xalqaro shartnomalarni tasniflash(klassifikatsiyalash). Xalqaro shartnoma shakli, tuzilishi va nomi. Xalqaro shartnomalarning bekor qilinishi va harakatining to'xtatilishi. Xalqaro shartnoma ijrosini ta'minlash usullari.

9-mavzu. Diplomatik va konsullik huquqi
Diplomatik huquq tushunchasi, tizimi va manbalari. Diplomatik vakolatxonaning funksiyasi, tarkibi, va uning xodimlarining immuniteti, imtiyozlari va imkoniyatlari. Konsullik huquqining tushunchasi va manbalari. Konsullik muassasalari va ular xodimlarining immunitet va imtiyozlari.

10-mavzu. Xalqaro tashkilotlar huquqi
Xalqaro tashkilotlar tushunchasi va tasnifi. Xalqaro tashkilotlarning huquqlari, vakolatlari va funksiyalari. Birlashgan Millatlar Tashkiloti organlarining roli va tizimi. Mintaqaviy xalqaro tashkilotlar. Evropada Xavfsizlik va Hamkorlik Tashkiloti. Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi.

11-mavzu. Inson huquqlari sohasida xalqaro hamkorlik
Xalqaro huquq va inson huquqlari. Inson huquqlariga oid xalqaro standartlar. Inson huquqlari sohasidagi xalqaro hujjatlarning umumiy tavsifi. Inson huquqlari sohasida davlatlararo hamkorlikning rivojlanish tarixi. Inson huquqlari sohasida davlatlararo hamkorlik tartiblari va mexanizmlari.

12-mavzu. Xalqaro iqtisodiy huquq
Xalqaro iqtisodiy huquq tushunchasi. Iqtisodiy munosabatlarni xalqaro-huquqiy tartibga solish. Xalqaro iqtisodiy munosabatlar sohasida xalqaro tashkilotlar ishtiroki. Xalqaro iqtisodiy huquq normalari shakllanishi va qabul qilinishi

xalqaro tashkilotlar rezolyusiyalari, shuningdek, Xalqaro konferensiyalar va yig'ilishlarda qabul qilingan hujjatlar.

13-mavzu. Xalqaro ekologiya huquqi

Xalqaro ekologiya huquqi tushunchasi. Xalqaro ekologiya huquqi manbalari va tamoyillari. Xalqaro ekologiya tashkilotlari. Dengiz muhitini xalqaro-huquqiy muhofaza qilish. Atmosfera va er yaqinidagi kosmik fazoni muhofaza qilishni xalqaro-huquqiy tartibga solish. Hayvonot va o'simlik dunyosini muhofaza qilishni xalqaro-huquqiy tartibga solish.

14-mavzu. Xalqaro havo huquqi

Xalqaro havo huquqi tushunchasi va tamoyillari. Xalqaro havo qatnovini huquqiy tartibga solish. Xalqaro fuqarolik aviatsiyasi Tashkiloti (IKAO). Xalqaro kosmik huquq tushunchasi va manbalari. Kosmik fazodan harbiy maqsadda foydalanishning cheklanishi. Xalqaro kosmik huquqda javobgarlik. Kosmik fazoni tadqiq etish va undan foydalanish borasidagi xalqaro hamkorlik.

15-mavzu. Xalqaro nizolarni hal etishning xalqaro-huquqiy vositalari

Xalqaro nizo tushunchasi. Xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etish tamoyilining yuridik tabiati. Xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etish vositalari. Xalqaro tashkilotlarning xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etishdagi o'rni.

Ma'ruza mavzularining soatlar bo'yicha taqsimlanishi

№	Ma'ruza mavzulari	Dars soatlari hajmi
	3-semestr	
1.	Xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi	2
2.	Xalqaro huquq manbalari	2
3.	Xalqaro huquq sub'ektlari.	2
4.	Xalqaro huquq tamoyillari.	2
5.	Xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon	2
6.	Xalqaro huquqda aholi	2
7.	Xalqaro huquqda javobgarlik	2
8.	Xalqaro shartnomalar huquqi	2
9.	Diplomatik va konsullik huquqi	2
10.	Xalqaro tashkilotlar huquqi.	2
11.	Inson huquqlari sohasida xalqaro hamkorlik	2
12.	Xalqaro iqtisodiy huquq	2
13.	Xalqaro ekologiya huquqi	2
14.	Xalqaro havo huquqi	2
15.	Xalqaro nizolarni hal etishning xalqaro-huquqiy vositalari	2
	Jami	**30**

III. SEMINAR MASHG'ULOT MAVZULARI MASHG'ULOTLAR

Seminar mashg'ulot mavzulari mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimini oshirish, masalalar yechish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi. Mashg`ulotlar faol interaktiv meto`dlar yordamida o`tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo`llanilishi maqsadga muvofiq.

Seminar mashg'ulot mavzularining soatlar bo'yicha taqsimlanishi

№	Seminar mashg'ulot mavzulari	Dars soatlari hajmi
	3-semestr	
1.	Xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi	2
2.	Xalqaro huquq manbalari	2
3.	Xalqaro huquq sub'ektlari.	2
4.	Xalqaro huquq tamoyillari.	4
5.	Xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon	2
6.	Xalqaro huquqda aholi	2
7.	Xalqaro huquqda javobgarlik	2
8	Xalqaro shartnomalar huquqi	2
9	Diplomatik va konsullik huquqi	2
10	Xalqaro tashkilotlar huquqi.	2
11	Inson huquqlari sohasida xalqaro hamkorlik	2
12	Xalqaro iqtisodiy huquq	2
13	Xalqaro ekologiya huquqi	2
14	Xalqaro havo huquqi	2
15	Xalqaro nizolarni hal etishning xalqaro-huquqiy vositalari	2
	Jami	**30**

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni tashkil etish:

"Xalqaro ommaviy huquq" fanidan mustaqil ta'limga 90 soat ajratilgan. Mustaqil ta'lim ma'ruza, seminar mashg'ulot mavzulari asosida tashkil etiladi.

1. Darslik va o'quv qo'llanmalarning boblari va mavzularini o'rganish. Bunday tashkiliy shakl o'tilgan mavzular bo'yicha mustaqil bilim olishda konspekt usulidan foydalaniladi.

2. Tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismini o'zlashtirish. Bunda o'qituvchi asosiy materialning bavon qilinishiga alohida ahamiyat berishi lozim. Tarqatma materiallar hajmi har bir ma'ruza uchun 5-6 sahifa bo'lishiga erishish kerak. Bunday ish natijalari reyting nazoratining muvofiq bosqichlarida tekshiriladi.

3. Fanning boblari va mavuzalari ustida ishlash. Bu maxsus va ilmiy adabiyot (monografiya va maqolalar), referatlar, bitiruv malakaviy ishlarini bajarish chog'ida amalga oshiriladi. Uning natijalari ham reyting nazoratida aks etadi.

4. Fanlar bo'yicha adabiyotlarni o'rganish va tahlil qilish, qo'shimcha adabiyotlar ustida ishlash hamda ularni o'rganish. Bu ish ham semester davomida amalga oshiriladi va reyting tizimida baholanadi.

5. Talabalarning ilmiy tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq holda fanning muayyan boblari va mavzularini chuqur o'rganish. Mustaqil ishning bu shakli talabalar tomonidan o'quv jarayonida o'zlashtirib borilishi tavsiya etiladi.

6. Faol o'qitish metodidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari. Talabalar tomonidan ta'lim, fan va texnologiyalarning dolzarb muammolari bo'yicha tayyorlangan faol o'qitish metodlarini (munozara, aqlni charxlash, bumerang, klaster v.b.) qo'llagan dars mashg'ulotlari nazarda tutiladi.

7. Avtomatlashtirilgan o'rganuvchi nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash. Bu esa ma'ruza mashg'ulotlari doirasida ham seminar mashg'ulot mavzulari mashg'ulotlarga tayyorgarlik doirasida ham olib borilishi mumkin.

8.O'quv rejasidagi ayrim fanlar bo'yicha eksternat.

9.Masofaviy ta'lim. Elektron darslikdan foydalanish tavsiya etiladi.

Talaba mustaqil ta'limni tashkil etishda quyidagilardan foydalanadi:

- darslik va o'quv-uslubiy qo'llanmalardan foydalanib o'quv rejasi mavzularini o'rganish;
- maxsus va davriy-ilmiy uslubiy adabiyot manbalaridan foydalanib bilimlarini mustahkamlash;
- yangi texnika, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzulari:

№	Mustaqil ta`lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
	3-semestr	
1.	Xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi	6
2.	Xalqaro huquq manbalari	6
3.	Xalqaro huquq sub'ektlari.	6
4.	Xalqaro huquq tamoyillari.	6
5.	Xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon	6
6.	Xalqaro huquqda aholi	6
7.	Xalqaro huquqda javobgarlik	6
8.	Xalqaro shartnomalar huquqi	6
9.	Diplomatik va konsullik huquqi	6
10.	Xalqaro tashkilotlar huquqi.	6
11.	Inson huquqlari sohasida xalqaro hamkorlik	6
12.	Xalqaro iqtisodiy huquq	6
13.	Xalqaro ekologiya huquqi	6
14.	Xalqaro havo huquqi	6
15.	Xalqaro nizolarni hal etishning xalqaro-huquqiy vositalari	6
	Jami	**90**

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan uni ***taqdimot (SLAYD)*** *qilish tavsiya etiladi.*

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- xalqaro huquqning tushunchasi, mohiyati va rivojlanish tarixi.
- xalqaro huquq manbalari.
- xalqaro huquq sub'ektlari.
- xalqaro huquq tamoyillari.
- xalqaro huquqda hudud va boshqa maydon.
- xalqaro huquqda aholi.
- xalqaro huquqda javobgarliklarni bilishi;
- xalqaro huquq ob'ektlari.
- xalqaro huquqiy munosabatlar.
- davlat — xalqaro huquqning asosiy sub'ekti.
- davlatlarning suveren tengligi tamoyili.
- davlat hududining huquqiy maqomi ko'nikmalariga ega bo'lishi;
- xalqaro huquqning asosiy manbalarini o'zlashtirish.
- xalqaro-huquqiy tan olishni bilish.
- davlat chegaralarining daxlsizligi tamoyili.
- qurolsizlantirilgan va betaraf (neytral) hududlar.
- xalqaro huquqda fuqarolik malakalariga ega bo'lishi;

- davlatlarning huquqiy vorisligi.
- millatlar va xalqlar — xalqaro huquq sub'ektlari sifatida.
- xalqaro nizolarni tinch yo'l bilan hal etish tamoyili.
- ikki fuqarolik va fuqarosizlik.
- xalqaro jinoyat tushunchasi va xalqaro jinoyat sodir etgan jismoniy shaxslarningjavobgarligi kompetensiyalariga ega bo'lishi lozim.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma`ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- Seminar mashg'ulot mavzularilar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlar qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo`lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish

VIII. Talabalar bilimini baholash

Talaba bilimini baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-sonli buyrug'iga ilova qilingan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish baholash tizimi to'g'risidagi nizom"ga muvofiq amalga oshiriladi. (NIZOM -https://lex.uz/docs/3916793).

IX. O'QUV SOATLARI

Ushbu fan 3 semestr davomida o'qitiladi va o'quv soatlari quyidagicha:

Semestr	Haftalar soni	Ma'ruza	Seminar mashg'ulot mavzulari	Jami auditoriya soati	Mustaqil ta'lim	Jami yuklama	Kredit miqdori
3	15	30	30	60 (haftasiga 4 soat)	90	150	5

X. NAZORAT TURLARI

1.1. Semestr davomida fandan talabalar bilimini nazorat qilish oraliq va yakuniy nazorat turlarini o'tkazish orqali amalga oshiriladi.

1.2. Oraliq nazorat semestrning 11-12 haftalarida talabaning bilim va amaliy ko'nikmalarini baholash maqsadida o'quv mashg'ulotlari davomida 1 marta o'tkaziladi.

1.3. Talabaning Seminar mashg'ulotlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishi, shuningdek uning ushbu mashg'ulotlardagi faolligi fan o'qituvchisi tomonidan baholab boriladi. Baholash **III bo'limda** nazarda tutilgan mezonlar asosida amalga oshiriladi.

Agar o'quv jarayoni masofali shaklida bo'lsa, talabaning ma`ruza va seminar (ma`ruza va seminar mashg'ulot mavzulari) mashg'ulotlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishi, shuningdek uning ushbu mashg'ulotlardagi faolligi Universitetning Moodle (http://dl.urdu.uz) tizimida baholash orqali olib boriladi va u quyidagilardan iborat:

- tizimda fanning har mavzusi bo'yicha belgilangan test yoki yozma topshiriqlarini bajarganligi asosida baholanadi;
- mustaqil ish natijasini belgilangan muddatgacha tizimning "Mustaqil ish topshiriqi" bo'limiga qistiradi, baholash **III-bo'limda** nazarda tutilgan mezonlar asosida amalga oshiriladi.

1.4. Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda 1 ta nazariy savol (shu mavzuga doir misol ham beriladi)ga yozma ish javobi bahosi (**III bo'limda** nazarda tutilgan mezonlar asosida) hamda uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari o'rtachasi hisoblanib yaxlitlab qo'yiladi.

Agar o'quv jarayoni masofali shaklida bo'lsa, Talabani oraliq nazorat turi quyidagicha baholanadi:

- 30 ta nazariy va amaliy test savollariga Moodle (**http://dl.urdu.uz**) tizimda javob berish natijalari;
- semestr davomida 1.3 banddagi topshiriqlarni bajarish baholari hisobga olinib "2", "3", "4" va "5" bilan umumlashtirib baholanadi.

1.5. Yakuniy nazorat turi semestr yakunida ushbu fan bo'yicha talabaning nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarini o'zlashtirish darajasini aniqlash (**III bo'limda** nazarda tutilgan mezonlar asosida) maqsadida 3 ta savol berish orqali og'zaki shaklda o'tkaziladi:

1 savol: nazariy
2 savol: nazariy
3 savol: amaliy

Agar o'quv jarayoni masofali shaklida bo'lsa, Yakuniy nazorat turi semestr yakunida ushbu fan bo'yicha talabaning nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarini